

Vinttikoirien ajuekokeen järjestämis- ja tuomariohje

Hyväksytty Suomen Vinttikoiraliitto ry:n (SVKL) yleiskokouksessa 24.3.2013

Hyväksytty Suomen Kennelliitto ry:ssä (Kennelliitto) 30.5.2013

Voimassa alkaen 1.3.2014

1. OHJEEN SOVELTAMINEN JA MUUTOSesitykset

Tätä ohjetta noudatetaan Suomen Kennelliitto ry:n (Kennelliitto) ja Suomen Vinttikoiraliitto ry:n (Vinttikoiraliitto) myöntämissä ajuekokeissa. Tämän ohjeen muuttamiseen vaaditaan Kennelliiton ja Vinttikoiraliiton liittohallituksen päätös. Tähän ohjeeseen kuuluvat liitteet vahvistaa Vinttikoiraliiton liittohallitus.

2. AJUEKOKKEEN PÄÄPIIRTEET

Ajuekokeen päätarkoitus on saada jalostusta varten tietoa näöllään ajavien koirien yhteistoiminnasta niiden metsästäessä ryhmänä. Ajuekokeessa koirat juoksevat omistajan tai omistajien ilmoittamana ryhmänä, jota kutsutaan ajueeksi. Suurimman kokonaispistemäärän saanut ajue voittaa kilpailun.

Ajue koostuu kolmesta koirasta. Ajueen koirat voivat olla erituisia, kuitenkin turvallisuusnäkökohdat tulee huomioida.

3. OSALLISTUMISOIKEUS JA SEN RAJOITUKSET

Vinttikoiraliiton maastokokeiden kilpailukirja voidaan myöntää Kennelliitossa rekisteröidylle koiralle, jonka omistaja on Vinttikoiraliiton jäsenkerhon jäsen. Liitteessä 5 määritellään osallistumisoikeudet roduittain ja liitteessä 6 määritellään kilpailukirjan anomisen ja voimassaolo.

Ajueen koirilla on osallistumisoikeus, kun niillä on voimassa olevat maastokokeen kilpailukirjat, koirat on ilmoitettu ajoissa kilpailutoimistoon järjestäjän ilmoittamaan ajankohtaan mennessä, koirat ovat läpäisseet eläinlääkärin tarkastuksen ja saapuvat lähtöpaikalle ajueen vuorolla. Kilpailukirja on voimassa, kun siihen on merkitty Kennelliiton hyväksymät tunnistusmerkinnät, ja mitattavilla roduilla voimassa oleva mittaustodistus (Liite 3).

4. KOEORGANISAATIO

4.1. Ylituomari ja hänen varahenkilönsä

Ylituomarin ja hänen varahenkilönsä tulee olla Kennelliiton päteviä vinttikoirien ajuekokeiden ylituomareita, joilla on voimassa oleva arvostelu-oikeus.

Vinttikoiraliiton tehtävään hyväksymä ylituomari valvoo Kennelliiton edustajana, että kokeessa noudatetaan voimassa olevia sääntöjä ja ohjeita. Ylituomari tarkastaa eläinlääkärin ja kilpailunjohtajan kanssa koemaaston.

Ylituomari vahvistaa allekirjoituksellaan koepöytäkirjat, valionarvoon oikeuttavat tulokset sekä kirjoittaa ylituomarin kertomuksen.

4.2. Tuomarineuvosto

Tuomarineuvosto on korkein koesuorituksista päättävä elin. Tuomarineuvoston sääntöjen mukaisesta arvostelusta ei voi valittaa. Tuomarineuvoston tehtäviä ovat

- lähdön hyväksyminen;
- lähdön uusiminen;
- ajueen suorituksen arvostelu;
- muut koesuoritusta koskevat päätökset.

Tuomarineuvosto koostuu vähintään kolmesta vinttikoirien ajuekokeen palkintotuomarista, joista puheenjohtajalla tulee olla ajuekokeen ylituomarin pätevyys.

4.3. Koetoimikunta

Kokeen järjestäjä nimeää koetoimikunnan, joka valitsee myönnettyyn kokeeseen seuraavat pätevoidyt toimihenkilöt (Liite 1):

- kilpailunjohtaja
- vähintään kolme arvostelevaa tuomaria
- vastaava koetoimitsija
- ratamestari
- lähettäjä
- vetolaitteenohjaaja

Lisäksi

- eläinlääkäri
- tarvittava määrä muita toimihenkilöitä

4.4. Toimihenkilöt

Kilpailunjohtaja on ajuekokeen palkintotuomari, joka vastaa kokeen järjestelyistä sekä operatiivisesta johtamisesta. Hän vastaa myös siitä, että kokeen ennakkovalmistelut on tehty sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti.

Vastaava koetoimitsija tarkastaa koirien osallistumisoikeuden ja vastaa tulosten kirjaamisesta kilpailukirjaan, koepöytäkirjoihin sekä muihin vaadittuihin asiakirjoihin.

Ratamestari vastaa radan suunnittelusta, rakentamisesta ja tekniikasta. Vetolaite on sijoitettava niin, että vetolaitteenohjaaja pystyy hallitsemaan koko juoksualuetta.

Lähettäjä valvoo, että koiran kilpailuvarustus on sääntöjen mukainen ja kunnolla kiinnitetty. Hän valvoo myös, että ajueet lähetetään arvonnassa mukaisessa järjestyksessä ja oikea-aikaisesti. Lähettäjä raportoi tuomarineuvostolle välittömästi havaittuaan lähdössä sääntöjen vastaisuuksia, jollaisia ovat esim. sääntöjen vastainen kilpailuvarustus ja väärään aikaan tapahtuva lähettäminen.

Vetolaitteenohjaaja vastaa laitteen toimivuudesta kokeen aikana. Vieheen veto aloitetaan lähettäjän merkistä ja se on keskeytettävä ilmeisen vaaran uhatessa tai muuten ylituomarin

ohjeiden mukaan. Vieheen on kuljettava mahdollisimman tasaisesti sopivalla etäisyydellä johtavasta koirasta.

Eläinlääkärin on oltava paikalla ja toimintavalmiina koesuoritusten ajan. Koirat on tarkastettava ennen jokaista koesuoritusta. Eläinlääkärin on suljettava koira kokeesta, mikäli hän havaitsee koiran olevan kiimassa, kantava, sairas, loukkaantunut tai muutoin huonokuntoinen odotettavissa olevaan kilpailurasitukseen nähden.

Eläinlääkärillä on oltava tarvittavat ensiapuvälineet loukkaantumistapausten varalle. Järjestäjän on toimitettava eläinlääkärille ennen koetta luettavaksi eläinlääkärin tehtävät (Liite 2).

Eläinlääkärin sihteeri avustaa eläinlääkärää tämän antamien ohjeiden mukaisesti, pitää kirjaa tarkastetuista koirista ja tarkastaa rokotusten voimassaolon.

5. KOELUOKAT

Ajuekoe on yksiluokkainen koe, jossa kaikki ajueet juoksevat samassa koeluokassa. Koeluokka voidaan järjestää vain, jos siihen osallistuu vähintään kolme ajuetta. Ajuekokeessa ei ole arvokilpailujen lisäksi muita erityisiä koemuotoja.

6. ARVOKILPAILUT

Arvokilpailu on kaikkien rotujen yhteinen kilpailutapahtuma. Hyväksytyllä tuloksella voittaneelle ajueelle myönnetään titteli ja koirat puetaan kyseisen arvokilpailun voittajamantteleihin (Liite 4).

6.1. Suomen ajuemestaruus (SAM)

Kokeeseen osallistuvan koiran tulee olla rekisteröity Kennelliiton koirarekisteriin. Kokeeseen voidaan ilmoittaa ajue, jonka koirien viimeinen tulos on hyväksytty samalla kilpailukaudella. Voittaneen koiran/koirien nimen eteen omistaja on oikeutettu lisäämään merkinnän SAM- ja kyseisen vuosiluvun.

Kokeen kulusta ja järjestelyistä on erillinen Kennelliiton ja Vinttikoiraliiton hyväksymä ohje (Liite 13).

7. RADALLE ASETETTAVAT VAATIMUKSET JA JÄRJESTELYKENNEL

Ajuekokeessa käytetyn rata-alueen tulee olla riittävän laaja, jotta koirat voivat hyödyntää yhteistoimintaa ja tehdä yhteistyötä parhaalla tavalla. Radan pituus on 500 - 1 000 metriä, rata muodostuu 4 - 8 kulmasta.

Lähdön jälkeen tulee olla avointa suoraa vähintään 80 metriä. Kulmien väli, 50 - 200 metriä, määräytyy käytetyn maaston mukaan.

Vieheen veto tulee rytmittää niin, että lähdössä ja kulman jälkeen viehe saa etumatkaa, ja koirat saavuttavat viehettä ennen kulmaa. Etumatka lähdössä ja kulman jälkeen tulee olla 30 - 50 metriä ja ennen kulmaa 5 - 15 metriä. Viehe voi myös kadota hetkeksi koirien näkyvistä, mutta niillä tulee kuitenkin olla mahdollisuus nähdä suunta, johon viehe menee. Radan tulee olla ylituomarin

tarkastettavissa vähintään tuntia ennen kokeen alkua. Finaaleita varten rataa on muutettava oleellisesti.

Järjestelykennelissä koirat kootaan lähtöihin ja niiden tunnistusmerkinnät tarkistetaan ennen lähtöpaikalle siirtymistä. Järjestelykennelin tulee sijaita erillään juoksuradasta. Koirilta on estettävä näkyvyys juoksuradalle. Koiran kilpailuttaja on vastuussa koiran hallinnasta kokeen ajan, mm. koiran saapumisesta ajoissa järjestelykenneliin sekä lähtöpaikalle.

8. VETO- JA PALAUTUSLAITTEISTO

Järjestäjän on varattava moitteettomasti toimivat välineet ja niille varalaitteet.

- Vieheenvetolaitteen nopeuden tulee olla joustavasti säädettävissä ja siinä on oltava riittävät voimavarat
- Trissojen tulee olla siten sijoitettuna ja sen tyyppiset, etteivät ne aiheuta tarpeetonta vaaraa tai johda koiria harhaan. Trissojen välit ja kulmat tulee sovittaa maaston mukaan.
- Vieheen tulee olla koiralle hyvin näkyvä, ja se on pidettävä kilpailuluokan aikana samanlaisena.

9. LEPOAJAT

Koiran osallistuessa useampaan lähtöön samana päivänä tulee lähtöjen välisen lepoajan olla vähintään 40 minuuttia. Maksimimäärä koesuorituksia yhdelle koiralle samana päivänä on kolme (3).

10. KILPAILUOHJELMA

Koetoimikunta laatii kilpailuohjelman, johon on merkitty

- kokeen toimihenkilöt;
- kokeen aikataulu;
- kerhojen nimet ja niiden lyhenteet;
- koirien kilpailukirjojen numerot ja/tai ajuenumerot;
- koirien nimet ajueittain, omistajien nimet ja kerhot.

11. KOKEEN ALKAMINEN JA PÄÄTTYMINEN

11.1. Kokeen alkaminen

Koe alkaa, kun kilpailutoimisto avataan. Osallistujien sisäänkirjautuminen kokeeseen voidaan porrastaa koekutsussa tai osallistujille lähetetyssä aikataulussa mainitulla tavalla.

11.2. Kokeen päättyminen

Koe päättyy, kun tulokset on julkaistu, palkinnot jaettu ja kokeen ylituomari on ilmoittanut kokeen päättyneeksi.

12. ILMOITTAUTUMINEN JA SISÄÄNKIRJOITUS

12.1. Ilmoittautuminen

Koirat ilmoitetaan kokeeseen ajueina järjestäjän koekutsussa ilmoittamalla tavalla. Ajueeseen voidaan ilmoittaa myös varakoiria. Ajueeseen ilmoitettu koira ei voi olla toisen ajueen varakoirana. Koira voi kuitenkin olla usean ajueen varakoirana, mutta tehdä koesuorituksia vain yhdessä ajueessa.

12.2. Sisäänkirjoitus

Koira kirjataan koepaikalla kokeeseen luovuttamalla kilpailukirja toimistoon. Sisäänkirjautumisen on tapahduttava kokeen aikataulun mukaisesti järjestäjän ilmoittamaan kellonaikaan mennessä. Koira viedään eläinlääkärin tarkastukseen vasta sisäänkirjautumisen jälkeen.

13. KILPAILUVARUSTUS

Kilpaillessaan koiran on käytettävä hyväksyttyä kilpailuvarustusta (Liite 7).

Koiralla ei saa olla jalkoja tukevia siteitä tai teippauksia.

Koiran on oltava täydessä kilpailuvarustuksessa sen ollessa rata-alueella. Rata-alue alkaa järjestelykennelistä ja päättyy järjestäjän ilmoittamaan paikkaan.

14. KOKEEN KULKU

Kokeissa juostaan alkuerä ja finaali. Alkuerä- ja finaalipisteet lasketaan yhteen sijoitusten ratkaisemiseksi.

Ajueet, jotka eivät saa hyväksyttyä tulosta alkuerässä, eivät voi osallistua finaaliin. Mikäli finaalijuoksua ei voida järjestää, sijoitukset määräytyvät alkuerän pisteiden perusteella. Mikäli kaksi tai useampi ajuetta ovat tasapisteissä finaalin jälkeen, saa finaalissa korkeamman pistemäärän saavuttanut ajue paremman sijoituksen. Mikäli ajueet ovat edelleen tasapisteissä, saa parhaimman sijoituksen ajue, joka on saanut korkeammat pisteet finaalijuoksussa seuraavassa osatekijöiden tärkeysjärjestyksessä: yhteistoiminta, kiinniotto, nopeus, innokkuus ja seuraaminen, ketteryys, käytös irti ja käytös hihnassa.

Mikäli kokeessa juostaan vain alkuerä, tasapisteissä ajueiden sijoitus ratkaistaan eri osatekijöiden tärkeysjärjestyksessä: yhteistoiminta, kiinniotto, nopeus, innokkuus ja seuraaminen, ketteryys, käytös irti ja käytös hihnassa.

14.1. Lähtöarvonta ja koirien lähettäminen

Ajueiden juoksujärjestys arvotaan. Koetoimikunta voi suorittaa etukäteen alkuerien lähtöarvonnan. Finaaliin ajueiden lähtöjärjestys arvotaan julkisesti.

Arvonnan jälkeen ajueet siirtyvät lähtöpaikalle järjestäjän ohjeiden mukaisesti. Arvonnasta tai lähdöstä myöhästynyt ajue suljetaan kokeesta. Ajueiden lähtö tapahtuu lähettäjän ohjeiden mukaisesti. Lähtö pitää pyrkiä järjestämään liikkeestä, koirien tullessa koealueelle niitä kuljetetaan lähettäjän määräämään suuntaan. Vieheen lähtiessä liikkeelle lähettäjän merkistä, koirat

päästetään irti. Lähtötilanne pitää rakentaa käytettävissä olevan maaston ja olosuhteiden mukaan pyrkien toteuttamaan aidossa metsästystilanteessa tapahtuvaa riistan pakoa.

14.2. Lähdön siirto, uusiminen ja jatkaminen

Tuomarineuvosto päättää lähdön uusimisesta. Lähtö voidaan uusia tai sitä voidaan jatkaa, jos ajueen suoritus häiriintyy niin, ettei sitä voida objektiivisesti arvostella (esim. lähtö epäonnistuu, viehe hajoaa, vieheenveto epäonnistuu, radalle joutuu esineitä tai muita eläimiä, jotka saattavat koiraan harhaan).

15. KOESUORITUS JA KOETULOS

15.1. Koesuoritus

Ajueen koesuoritus alkaa, kun ajue saapuu rata-alueelle ja päättyy, kun koirat poistuvat kytkettyinä rataalueelta. Koetulos on koesuorituksen/-suoritusten kokonaispistemäärä.

15.2. Koetulos

15.2.1. Hyväksytty tulos

Hyväksyttynä pidetään koesuoritusta, josta tuomarineuvosto on antanut ajueelle vähintään puolet (50 %) maksimipistemäärästä.

15.2.2. Ajueen koesuorituksen hylkääminen (hylätty)

Ajueen koesuoritusta ei voida hylätä.

15.2.3. Ajueen koetuloksen mitätöinti (-)

Hyökkäävästi ajueen toista koiraan kohtaan käyttäytyvä koira aiheuttaa koko ajueen koetuloksen mitätöimisen.

15.2.4. Ajueen sulkeminen kokeesta (suljettu)

Ylituomari voi sulkea kokeesta ajueen tai koiran, joka esimerkiksi

- karkaa ja häiritsee muiden ajueiden koesuoritusta;
- juoksee eri lähdössä kuin arvonnassa on määrätty;
- ei saavu ajoissa lähtöönsä;
- jonka kilpailuvarustus ei ole sääntöjen mukainen.

Sulkemisen kirjaaminen

Koiran kilpailukirjaan sekä tuloksiin kirjataan, että koira on suljettu kokeesta. Sulkeminen kokeesta johtaa koiran ja ajueen tuloksen mitätöintiin, koiran kilpailukirjaan kirjattu tulos yliviivataan ja tulokseksi tulee suljettu.

15.2.5. Ajueen koesuorituksen keskeyttäminen (keskeytetty)

Ylituomari tai eläinlääkäri voi keskeyttää ajueen koesuorituksen esimerkiksi silloin, kun koiran terveys on vaarassa.

Keskeyttämisen kirjaaminen

Koiran kilpailukirjaan sekä tuloksiin kirjataan, että koiran koesuoritus on keskeytetty. Ajueseen siihen asti saavuttama tulos jää voimaan.

15.2.6. Kokeesta luopuminen (luopui)

Koiran omistajalla/ohjaajalla on oikeus koska tahansa luopua kokeesta.

Luopumisen kirjaaminen

Koiran kilpailukirjaan sekä tuloksiin kirjataan, että koira luopui kokeesta. Ajueseen siihen asti saavuttama tulos jää voimaan.

16. AJUETYÖSKENTELYN ARVOSTELU

Koirat arvostellaan ajueena. Lähdön tulos saadaan laskemalla arvostelevien tuomareiden antamat pisteet yhteen.

Tuomari perustaa arvostelunsa seitsemään osa-alueeseen.

Nopeus

Nopeus ilmenee suurimmillaan lähdössä ja vieheen kiinniotto vaiheessa. Koirat saavuttavat vieheen nopeilla rytminvaihdoksilla, suoriutuvat maaston vaihteluista ja esteistä vaivattomasti. Vieheen karatessa kauemmaksi tai kadotessa näkyvistä, ne voivat hetkeksi tyytyä hieman rauhallisempaan laukkaan. Koirien tulee juosta matalana ja avautua, peittää maata paljon. Koirien tapa juosta on tärkeä arvioitaessa nopeutta. Rotukohtaiset rakenteelliset erot otetaan huomioon nopeutta arvioitaessa.

Innokkuus ja seuraaminen

Koirien on pyrittävä keskeytyksettä kontaktiin vieheen kanssa. Käännöksissä koirien tulee välittömästi reagoida vieheen suunnanmuutoksiin. Huomion tulee suuntautua koko ajan vieheeseen, ja mikäli koirat käännöksissä ajautuvat ulos ja jäävät kauas vieheestä, on niiden välittömästi pyrittävä saamaan uusi kontakti vieheeseen. Esteistä ja vaikeista maastokohdista koirien on selvittävä viivyttelämättä ja epäröimättä.

Ketteryys

Maastovaihteluissa ja käännöksissä koirien tulee säilyttää juoksurytminsä häiriintymättömänä.

Kiinniotto

Kiinniottoa arvostellaan käännöksissä, joissa lähinnä viehettä olevan koiran tulisi pyrkiä tappoiskuun. Radan lopussa tulisi olla pysäytysalue, jossa vieheen vauhtia voidaan hidastaa ja antaa koirien ottaa se kiinni. Vieheen pysähtyessä koirien tulisi varmistaa sen liikkumattomuus.

Saadakseen täydet pisteet tästä osiosta tulee ajueen jonkun koiran suorittaa tappoisku päästessään lähelle viehettä.

Yhteistoiminta

Ajueen koirien tulee huomioida toistensa ajolinjat, ja pyrkiä yhteistoiminnalla saamaan viehe tilanteeseen, jossa sillä ei ole pakomahdollisuuksia. Tahatonkin keskinäinen törmäily vähentää osion pisteitä. Kaikissa tilanteissa koirien tulee pystyä sijoittumaan niin, että ajue estää vieheen paon avoimesta maastosta. Osa ajueen koirista voi toimia varmistavina koirina toisten ahdistuessa viehettä. Parhaimmillaan yhteistoiminta on silloin, kun koirien tehtävät vaihtuvat ajon aikana kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaan.

Käyttäytyminen hihnassa

Koiran tulee olla lähtöalueella omistajan täydellisessä hallinnassa, seurata tarkkaavaisesti ympäristöä ja olla valmis lähtemään vieheen ajoon.

Käyttäytyminen irti

Ajon jälkeen koiran pitää jäädä varmistamaan vieheen liikumattomuus, ja odottaa, että omistaja tulee kytkemään sen hihnaan. Kytkemisen tulee tapahtua viivytyksettä. Koira voidaan myös kutsua luokse, tällöin koiran on välittömästi tultava ja annettava kytkeä itsensä.

	Max	-1-2 p	-3-5p	-5-10p
Nopeus	Kaikki ajueen koirat huippuja	Ajueen koirat erittäin nopeita	Yksi ajueen koira selvästi hitaampi	Joku ajueen koirista selvästi hitaampi eikä pääse mukaan
Innokkuus ja seuraaminen	Kaikki koirat osallistuvat aktiivisesti			Joku koirista on täysin passiivinen
Ketteryys	Kaikki koirat hallitsevat juoksunsa koko matkan ajan	Koira menettää hetkeksi rytminsä maastovaihteluissa	Koira kaatuu tai törmää maastoesteeseen	
Kiinniotto	Usea koira osallistuu tehokkaasti saaliin kiinniottoon		Kiinniottoon osallistumaton koira	Koira ei osallistu kiinniottoon ja jättää saaliin
Yhteistoiminta	Yhteistoiminta on saumatonta ja roolit vaihtuvat ajon aikana	Vähemmän roolinvaihtoja	Ei selviä roolinvaihtoja	Keskinäinen tahaton törmäys tai häirintä
Käyttäytyminen hihnassa			Koirat tempoilevat ja pyörivät hihnassa	

Käyttäytyminen irti	Koirat jäävät vieheelle odottamaan kytkemistä		Koira karkaa alueelta kytkemättömänä	

17. AJUEKOKKEEN SERTIFIKAATTI (SERTK)

Ajuekokeen sertifikaatti voidaan myöntää ajueen koirille, joka saavuttaa vähintään $\frac{3}{4}$ (kolme neljäsosaa) maksimipistemäärästä